

Weg met de stress

Liefde voor alle mensen

Gods leiding is
doelgericht

Gods leiding <--> onze
verantwoordelijkheid

WegWijs

4 Gelovig denken | Bas Luiten

Bijbelstudie Bas Luiten wil dat we bij ons zelf nagaan hoe we Gods leiding in ons leven ervaren. Het vertrekpunt is vanuit Gods beloften, verzegeld in de doop. In Galaten 6 leest hij dat onze verantwoordelijkheid is het dragen van eigen last, niet lastig maar met liefde door de Geest samengesteld.

8 Gelovig handelen | Bas Luiten

Uitwerking In de eerste bede van het Onze Vader richt Jezus ons diepste verlangen eerst op Gods leiding in ons leven. Je kiest er voor om zó te leven dat Gods naam geprezen wordt, door jezelf en door anderen. De Geest berooft ons niet van onze eigen wil, maar maakt die levend.

12 Interactie | Frits Tromp

Interview Voor de tweede keer is het echtpaar van de Beek vertrokken naar Indonesië. Hij is docent aan de theologische school en zij wil een bijdrage leveren aan bewustwording over afval. Deze roeping is volgens hen een combinatie van je verstand gebruiken en het bevestigd worden in de keuze die je maakt.

16 Wie verlicht? | Huib Noordzij

En zó voort De Verlichting was een beweging die ervan overtuigd was dat de mens een betere wereld kon bouwen. Ze brak met het gezag van God, met geloof en traditie. Zondag 7 HC botst met het moderne levensgevoel, want we worden geacht niet meer zoveel zeker te weten.

Verder

Gedicht Gebed om kalmte	11
Met luide Trom(p) Mavis Staples	15
Verbeelding verwoord Verlangens als kompas?	18
Aan het Woord De tuinman en de dood	20
Boeken	21
InZicht Roeping	24
Op de klank af Je weet wat de Heer van je wil	26
In het volgende nummer	27

*"Span u daarom des te meer in om uw roeping en uitverkiezing waar te maken, broeders en zusters.
Als u dit alles doet komt u nooit ten val"
2 Petrus 1:10.*

Gods leiding in ons leven

Een flits uit een recent tv-programma. Joris Linssen, presentator van het programma *Hello, Goodbye*,* spreekt mensen aan die in de aankomsthal van Schiphol staan te wachten op familie of vrienden. Deze keer spreekt hij een 'blauwe' zuster (30 jaar) aan uit de orde van de Dienaressen van de Heer en de maagd Matará, een Rooms-Katholieke congregatie. Hij vraagt haar op wie zij wacht en al snel gaat het gesprek over haar keuze om zuster te worden. "Hoe wist je nu dat God je riep?" Ze beschrijft dan dat dit een proces is van levenslang zoeken en op een gegeven moment is het een zeker weten: God roept me, God vraagt dit van me. Het is niet zo dat er een engel uit de hemel komt vertellen wat je moet doen. Zo werkt God niet.

"Je vertelt alles zo blijmoedig, je staat de hele tijd te lachen en te stralen." Dan volgt haar ontroerende antwoord: "Christus wil geen droevige bruiden." Het is de moeite waard om dit fragment na te kijken.

*Spreek samen door
over de zoektocht naar
Gods plan in je leven*

Met deze flits zitten we midden in het onderwerp waar dit nummer van *WegWijs* over gaat: Gods leiding in je leven. Je kunt hierop blijmoedig reageren, maar moeilijker wordt het vanuit gebroken situaties.

Hoe *lastig* kan het zijn om Gods leiding zo concreet aan te wijzen in je leven. Daarover schrijft dominee Bas Luiten in dit nummer. De uitdrukking *last* komt uit Galaten 6:5 dat in de NBV21 wordt weergegeven als je *verantwoordelijkheid*. Gods leiding én je eigen verantwoordelijkheid, die beide worden naast elkaar gepresenteerd.

Spreek samen door over die zoektocht naar Gods plan in je leven. Ik zet een streep onder Luitens oproep: "Betrek Hem in al je plannen, dan zorgt Hij dat je niet verdwaalt."

Een belangrijk en mooi onderwerp voor het "verse", nieuwe jaar. Inmiddels is dit jaar al enkele weken oud. Namens bestuur en *WegWijs*-redactie alsnog een gezegend 2022 toegewenst.

*Dieneke van de Kamp,
één van de twee voorzitters van de Bijbelstudiebond*

*De aflevering van *Hello Goodbye* d.d. 26 november 2021
is terug te kijken via npostart.nl.

Gelovig denken

Eerst een vraag: wat roept de titel bij je op? Word je blij van dit onderwerp of zie je vooral een probleem? Ontvang je innerlijk rust hierbij of ervaar je een spanningsveld? Krijg je hoop of denk je aan al je teleurstellingen? Dat is allemaal mogelijk, om allerlei redenen. Gods leiding is bejubeld en bekritiseerd, uitvergroot en belachelijk gemaakt. Net zo is onze verantwoordelijkheid heel klein gemaakt en heel groot, ontkend en op de troon gezet. Daarom eerst deze vraag: hoe kijk jij tegen dit onderwerp aan? Kun je ook zeggen waarom?

Gods leiding willen we gelovig verkennen. Niet als theorie, maar als werkelijkheid. Wil je eens nagaan bij jezelf, hoe jij tot nu toe Gods leiding in je leven hebt ervaren? Kun je daarover iets vertellen aan elkaar? Misschien ben je dit niet zo gewend, maar het is wel belangrijk. Als je bijvoorbeeld in gesprek komt met een niet-christen en haar of hem wilt vertellen over je geloof in God, is waarschijnlijk diens eerste reactie 'wat heb je daar dan aan, wat merk jij van God dat ik zou missen?'. Wat zeg je dan? Het is belangrijk dat je dan een antwoord hebt, om die ander voor Jezus te winnen. Het is ook mooi voor jezelf en tot eer van God als je zijn daden in je leven benoemt. Probeer het eens.

Het kan helpen als je je vertrekpunt neemt in Gods beloften aan jou, verzegeld in je doop. Pak het formulier erbij en ga na wat de Vader jou beloofde en de Zoon en de heilige Geest. Wat heb je van die beloftes gemerkt? Wellicht niet elke dag, maar als je je leven nu overziet, wat kun

je daar dan over vertellen? Je kunt aan speciale gebeurtenissen denken, maar dat hoeft niet. Het is al spectaculair genoeg om uit dood ongeloof op te staan in een leven met God! En om met vallen en opstaan te leren wandelen met God. Hoe heeft Hij je geleid en gevormd? Welke verwachting heb je nu van Hem en waarom?

Luister naar elkaar en vul elkaar aan. Want samen kom je verder dan alleen. In Efeziërs 3:18-19 staat: 'Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid'. Daar zie je meteen waar God op uit is in je leven. Zijn leiding is doelgericht.

Je eigen verantwoordelijkheid

Lees Galaten 6:1-5. Als je de NBV 2004 gebruikt, kom je hierin twee keer het woord 'last' tegen, in vers 2 en vers 5. Die verzen lijken tegenstrijdig, want moet je nu elkaars lasten dragen (vs. 2) of moet ieder dat zelf

doen (vs. 5)? Het komt door de vertaling, ons woord 'last' kan meerdere betekenissen hebben en is hier de weergave van twee verschillende woordjes in het Grieks. In vers 2 gaat het over last in de zin van moeiten, waaronder iemand gebukt kan gaan. Dan moet je helpen dragen! In vers 4 gaat het over het toetsen van je eigen daden, waar je in stilte misschien trots op kunt zijn. Niet om je te verheffen boven anderen, want zegt vers 5, ieder mens moet zijn eigen last dragen. Hier ziet last op je eigen

Onze rugzak kan wel groter of kleiner zijn, maar is nooit meer of minder waardevol

rugzak, door de Geest gevuld met jouw gaven en mogelijkheden. Niet om hoogmoedig van te worden, maar om dankbaar in te zetten. Nu heeft de NBV 2021 ervoor gekozen vers 5 zo te vertalen: 'Want ieder mens draagt zijn eigen verantwoordelijkheid'.

Je eigen last is niet lastig, integendeel, die is door de Geest van God heel persoonlijk en met liefde voor jou samengesteld. Het is als lading voor een schip, dat is erop gebouwd.

Je eigen verantwoordelijkheid is het dragen van je eigen last. Die is niet lastig, integendeel, die is door de Geest van God heel persoonlijk en met liefde voor jou samengesteld. Het is als lading voor een schip, dat is erop gebouwd. Lading kan alle vormen en maten aannemen, zowel in het Nederlands als in het Griekse woordje dat de Geest hier gebruikt. Lading kan zo groot zijn als het ruim van een schip, het kan ook zijn wat op een ezeltje past. In onze tijd kan het de vracht zijn van een truck en ook de kogel in een geladen pistool. Dat kan allemaal, de Geest schenkt ons heel persoonlijk en in alle vrijheid zijn gaven. Vergelijken heeft geen enkele zin. Onze rugzak kan wel groter of kleiner zijn, maar is nooit meer of minder waardevol. Alle gaven zijn even nodig. Een schip is groot, maar komt niet verder dan de kade. Een vrachtauto is een stuk kleiner, maar die komt verder, tot voor de deur. De vracht van een ezel is nog veel kleiner, maar die kan klimmen in de bergen naar hooggelegen dorpjes. En de lading van een pistool is weliswaar superklein, maar kan heel doeltreffend zijn! Daarom is je *eigen* verantwoordelijkheid belangrijk, om jouw *eigen* gaven en mogelijkheden op jouw *eigen* manier dankbaar in te zetten voor God, tot heil van je naaste en tot bloei van de schepping.

Naar Gods beeld

Maar als God mijn leven leidt, hoe zinvol is mijn eigen verantwoordelijkheid dan nog? In Spreuken 19:21 staat: 'Een mens maakt allerlei plannen, wat wordt uitgevoerd, is het plan van de HEER.' Dat klinkt alsof het maken van plannen geen zin heeft, omdat het toch altijd volgens Gods plan gaat. Alsof onze eigen verantwoordelijkheid wordt weggedrukt. Maar dat staat er niet. In het plan van de HEER is namelijk opgenomen dat wij onze eigen verantwoordelijkheid dragen. Zo zijn wij geschapen naar zijn beeld, om in alles liefdevol zijn goedheid en wijsheid te weerspiegelen. Niet als marionetten, maar als mensen met een hart en een ziel, met kracht en verstand. De rode draad in Gods handelen is zijn verbond met Abraham en zijn zaad, met het oog op alle volken. Daarin dragen wij als bondgenoten volop onze eigen verantwoordelijkheid. We kunnen ons ervoor inzetten, we kunnen het nalaten, met heel verschillende gevolgen, terwijl al Gods verbondsbeloften desnoods zonder ons volledig in vervulling gaan. Let op Israël in de woestijn: God bracht zijn volk in Kanaän, Hij vervulde zijn belofte, maar het was een andere generatie die erin deelde. En Paulus schrijft in Romeinen 11: omdat de Joden het evangelie verwierpen, ging het naar de heidenen,

maar nooit is het grote nageslacht van Abraham onvolledig geweest! Het is net als een boom waarvan dode takken zijn afgevallen, maar waarop ook weer andere takken zijn geënt. En God kan zelfs die dode takken weer terugzetten en zo tot leven brengen.

In onze eigen verantwoordelijkheid kunnen we dus wel degelijk grote beslissingen nemen, ten goede en ten kwade. De vraag is: wie kan die verantwoordelijkheid aan? Niemand, tenzij wij door de Geest van God opnieuw geboren worden (HC zondag 3). En laat dát nu Gods plan zijn, vol genade, in Christus! Met de belofte, waarin we alles mogen samenvatten: 'Ken Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken', Spreuken 3:16, NBG 1951. Leer Hem kennen, investeer daarin. En betrek Hem in je plannen, dan zorgt Hij dat je niet verdwaalt. Het plan van de HEER, aan jou verzegeld, is het veilige vaarwater voor het bootje waarbij jij aan het roer staat.

.....

Ds. B. Luiten is emeritus-predikant van GKv Amersfoort-De Horsten

Samenvatting

Hoe hebben wij tot nu toe Gods leiding in ons leven ervaren? Daarover nadenken is nodig om te kunnen verwoorden als een niet-christen met je in gesprek gaat. Het is mooi voor jezelf om Gods daden in je leven te benoemen. Het vertrekpunt kun je nemen in Gods beloften. God is er op uit dat we de liefde van Christus leren kennen. Onze eigen verantwoordelijkheid is belangrijk om eigen gaven en mogelijkheden op eigen manier in te zetten. Dit is in het plan van God opgenomen. Die verantwoordelijkheid kunnen we alleen aan als we door de Geest van God opnieuw geboren worden.

HOOFD

- Het is misschien goed om te beginnen met de eerste vraag onder 'Hart'.
- Lees Galaten 6:1-6. Wat vind je van de uitleg van ds. Luiten? Begrijp je dit gedeelte nu beter?
- Kun je in je eigen woorden zeggen wat ds. Luiten zegt over Gods plan en onze verantwoordelijkheid?
- Maarten Luther had het over de vrije en de gebonden wil. Kun je eens nagaan wat hij daarmee bedoelde? Hebben mensen een vrije wil of niet?

HART

- Wil je eens nagaan bij jezelf, hoe jij tot nu toe Gods leiding in je leven hebt ervaren? Kun je daarover iets vertellen aan elkaar?
- Welke beloften van de Vader, de Zoon en de heilige Geest staan er in het doopformulier. Wat merk je van die beloften als je je leven nu overziet? Wat kun je daarover vertellen?
- Wat vind je er van om Gods leiding in je leven onder woorden te brengen? Kan dit je ook helpen in gesprekken met niet-gelovigen?
- Neem samen het Onze Vader door en bespreek bij elke bede hoe je hier bidt om Gods leiding en je eigen verantwoordelijkheid ter sprake brengt. Ga je dit gebed nu met een andere intentie bidden?

HANDEN

- Denk aan je plannen voor de komende tijd. Hoe ga je God daarbij betrekken?
- Bespreek de tips en de uitleg erbij die ds. Luiten geeft. Hoe kun je ze in je eigen leven toepassen? Pas je ze al toe?
 - Houd het stuur van je leven niet krampachtig vast.
 - Boek je agenda niet vol.
 - Stel je eisen niet hoog.
 - Stel je verwachtingsvol op.
 - Wees geduldig.
- "Kennis van Jezus kan verdorren in theorie en tot bloei komen in de praktijk." Wat bedoelt ds. Luiten daarmee? Herken je dat? Wat heeft 2 Petrus 1:3-11 daarmee te maken?

CITATEN

Ik geloof niet in een lot dat mensen treft, ongeacht hoe ze handelen; maar ik geloof in een lot dat hen treft, tenzij ze handelen. Gilbert Keith Chesterton

De verhouding tussen God en mens is doodeenvoudig zo: verlang geen openbaringen en dergelijke, maar begin met de vrijheid te nemen jezelf te zijn. Niet omdat je zelf zo belangrijk zou zijn, maar omdat Gods liefde alle haren op je hoofd al geteld heeft. Hij houdt dus van jou. Handel daar dan ook naar. Sören Kierkegaard

Ik geloof dat zelfs onze vergissingen en fouten niet voor niets zijn, en dat het voor God niet moeilijker is om daar mee om te gaan dan met onze veronderstelde goede daden. Dietrich Bonhoeffer

De zekerste manier om Gods eeuwige doeleinden met ons te leren kennen, is gelegen in het juiste gebruik van het huidige moment. Gods wil komt niet in zijn geheel tot ons, maar in fragmenten, en meestal in kleine fragmenten. Het is onze taak om die samen te voegen en naar die ene ordelijke roeping te leven. Frederick W. Faber

We geloven allemaal in de soevereiniteit van God (...). Maar wanneer die soevereiniteit zo ver wordt uitgerekt dat ze de verantwoordelijkheid van de mens elimineert, aarzelen we niet te zeggen dat dit grenst aan ketterij. Duncan Campbell

Gelovig handelen

Over Gods leiding kun je eindeloos praten, want er is altijd meer over te zeggen. Over je eigen verantwoordelijkheid ook. Maar het gaat om je daden, om daarin je verantwoordelijkheid te dragen en Gods leiding serieus te nemen.

Hoe doe je dat? Je doet het om te beginnen elke dag als je het 'Onze Vader' bidt.

Uw naam worde geheiligd

Stel dat je helemaal alleen bent, voor een persoonlijk gebed tot God. Er is niemand die luistert, dan God alleen. Wat is dan je eerste bede, je grootste verlangen? Daar kun je allerlei hoogst persoonlijke wensen bij bedenken, uit de diepte van je hart. Voordat je het weet cirkelt het gebed dan om jezelf. Onze Heer Jezus leert ons het gebed voor de binnenkamer in Matteüs 6:5 en volgende. Hij richt ons diepst verlangen eerst op Gods leiding in ons leven, dat Hij ons door zijn Geest zal vervullen met zijn naam, dat is met zijn vreugde, zijn werken, zijn goedheid en wijsheid, zodat we daarvan net zo enthousiast worden als de engelen in de hemel! Dát zijn we kwijtgeraakt in de zondeval, en is onze eerste levensbehoefte: 'U bent ons leven, onze vreugde!' Wie dit bidt, kiest ervoor zich toe te vertrouwen aan de leiding van Gods Geest, om zó te leven dat Gods naam wordt geprezen, door jezelf en door anderen. In de binnenkamer begint je

verantwoord handelen: je richt je op de eer van God en de redding van je naaste.

Uw koninkrijk kome

Rode draad in Gods verbond is, dat Hij zijn volk maakt tot een koninkrijk van priesters, uniek onder de volken. Hij beloofde dat bij de Sinaï aan het Joodse volk, Exodus 19:6, de belofte die vandaag onder alle volken in vervulling gaat, 1 Petrus 2:9. Dit ziet op déze tijd, want priesters zijn op de nieuwe aarde niet meer nodig. Het gaat om de kracht van zijn liefde, sterker dan alle geweld. Als je dat rijk leert zien, herken je het overal in daden van ontferming en barmhartigheid en in woorden van eeuwig leven, die wereldwijd de duisternis doorbreken. Jezus leert je bidden 'regeer mij door uw Woord en Geest, ook mij, met heel uw kerk, en verstoor de werken van de boze'. Je bidt om Jezus als koning in je hart, terwijl je zelf afstand doet van je troon. Je bidt om de allerhoogste leiding! Als verhooring word je beziel met een geheel nieuwe verantwoordelijkheid, om met overtuiging priester te zijn in zijn rijk. Om in Gods naam onder de mensen aanwezig te zijn.

Uw wil geschiede

'Onze God is in de hemel, Hij doet wat Hem behaagt', lezen wij in Psalm 115:3. Dat klinkt nogal willekeurig, dat Hij kan doen wat Hij wil zonder dat een mens daar grip op krijgt. Nog wat negatiever en je kunt denken dat Hij grillig is, dat Hij alles maar doet wat in Hem opkomt. Die indruk kun je zomaar hebben als je leven chaotisch verloopt. Maar zo onberekenbaar is God niet, Hij is juist zeer duidelijk én consistent in wat Hij wil tot ons behoud, zie Johannes 6:39-40. Met Psalm 115 leren wij zingen, dat God steeds handelt vanuit zijn welbehagen, dat is vanuit de diepte van zijn hart, zijn liefde en innerlijke vreugde. Hij vraagt van ons net zo gemotiveerd te zijn in alles wat we doen. De Geest vervult ons met liefde en vreugde van God, om zo zijn beeld te dragen, Galaten 5:22. In de binnenkamer vraag je daarom, om hetzelfde te willen als God, met heel je hart, terwijl je je zondige wil daaraan ondergeschikt maakt.

Vlees of Geest

Dit is drie keer in andere woorden dezelfde keus, namelijk om te leven door Gods Geest en niet vanuit je

A photograph of a window with a red frame and white curtains. The curtains are slightly open, revealing a view of greenery outside. In the foreground, a book is resting on a wooden surface, possibly a desk or table. The lighting is soft and natural, suggesting a calm, quiet moment.

Boek je agenda niet vol
en stel je eisen niet hoog

eigen begeerten. Die twee staan radicaal tegenover elkaar, schrijft Paulus in Galaten 5:16-23, met twee series voorbeelden erbij. De cruciale vraag is: wil je leven vanuit Gods liefde en

Het nieuwe leven bestaat niet uit het halen van tien en targets

vreugde, wil je één zijn met Jezus en zijn Geest, óf verwacht je meer van het najagen van je eigen begeerten en stort je in allerlei vormen van snel en tijdelijk geluk? Het één sluit het ander uit, ook al voel je dat er aan twee kanten aan je wordt getrokken. Wat is nu je eigen verantwoordelijkheid? Dat je alleen zélf die keus kunt maken! Niet uit jezelf, maar wel zelf. De Geest berooft je niet van je eigen wil, maar Hij maakt die levend vanuit de dood. Het is zijn inspanning en eer dat jij zelf bewust kiest voor God, om te delen in zijn vreugde, in zijn koninkrijk en de uitvoering van zijn welbehagen. Lees hoe mooi dit beschreven staat in Dordtse Leerregels, derde en vierde hoofdstuk, paragraaf 11-12.

Weg met de stress

Dit klinkt te groot voor ons, en dat is

het ook. Maar zo is wel de werkelijkheid van een leven met God, nieuw en echt, puur door zijn genade. Daarom weg met de stress, ook de keuzestress. Stress ontstaat als je denkt dat je jezelf moet waar maken, dat je niets fout mag doen, omdat je er anders helemaal uit ligt. Stress ontstaat als je denkt dat je het allemaal alléén moet doen. Zo is het leven met God nooit. Dat is nooit alleen en nooit om jezelf te bewijzen. Het is altijd ontvangen, je handen openen en vouwen, vol verwachting. Want God zal voltooien wat Hij in jou begon.

Stress gooit je terug op jezelf, dat moet je niet willen. Het nieuwe leven bestaat niet uit het halen van tien en targets. De Geest gaat een hogere weg met jou, Hij vervult je met liefde, vreugde en vrede, niet in cijfers uit te drukken. Het tegenovergestelde van (minder of meer) egocentrische stress is ruimte voor God en voor je naaste.

Ruimte en verwachting

Als je bidt om de leiding van God, houd dan het stuur van je leven niet krampachtig vast, boek je agenda niet vol en stel je eisen niet hoog. Stel je verwachtingsvol op, en geduldig. Want God zal als verhoring van je bidden wegen met je inslaan die je zelf niet kunt verzinnen. En Hij zal

ontmoetingsmomenten arrangeren, die jij niet kunt plannen. Als je zijn verhoring verwacht, zul je de kansen merken die je krijgt om goed te doen en je naaste tot Jezus te leiden. En je zult het durven, omdat je beseft dat dit van God komt. Bovendien belooft Jezus dat Hij erbij is, zo vaak je anderen over Hem vertelt, Matteüs 28:18-20.

Lees 2 Petrus 1:3-11, de oefening in christelijke deugden. Welke deugd staat bovenaan? De liefde voor alle mensen! Je oefent die in een vroom leven en door je geloofsgenoten lief te hebben (vs. 7). Zó zal je kennis van Jezus Christus niet nutteloos zijn maar vruchtbaar worden (vs. 8). Nutteloos of vruchtbaar, wat een verschil en dat bepaal je zelf! Kennis van Jezus kan verdorren in theorie en tot bloei komen in de praktijk.

Gods leiding is doelgericht. Door zijn beloften word je geleid naar de vervulling ervan (vs. 4). Aan jou de keus om voor zijn doel te kiezen en je daarvoor in te spannen (vs. 10-11).

.....

Ds. B. Luiten is emeritus-predikant van GKv Amersfoort-De Horsten

Samenvatting

Hoe kun je door jouw daden je eigen verantwoordelijkheid dragen en Gods leiding serieus nemen? Je kunt dit doen wanneer je het "Onze Vader" bidt. Je richt je op de eer van God en de redding van de naaste. Je bidt en kiest er voor zó te leven dat Gods naam geprezen wordt. Hij wil zijn volk maken tot een koninkrijk van priesters. Wil je leven door Gods Geest of vanuit je eigen begeerten? Die keus maak je wel zelf, maar niet uit jezelf. Het is zijn inspanning en eer dat je zelf bewust kiest voor God. God zal voltooien wat Hij in ons begon.

Gebed om kalmte

*God, schenk mij de kalmte om te aanvaarden
wat ik niet kan veranderen,
moed om te veranderen wat ik kan veranderen,
en wijsheid om tussen deze twee onderscheid te maken.
Om één dag tegelijkertijd te leven.
Om van één moment tegelijkertijd te genieten.
Om moeilijke tijden te accepteren als het pad naar de vrede.*

*Om deze zondige wereld, net zoals Jezus deed,
te aanvaarden zoals hij is,
niet zoals ik zou willen.
Om erop te vertrouwen dat U alle dingen zal rechtzetten
als ik me aan Uw wil overgeef.
Zodat ik in dit leven gelukkig genoeg zal zijn
en voor altijd volmaakt gelukkig met U in het volgende leven.
Amen.*

Reinhold Niebuhr naar Franciscus van Assisi

Interactie

Afgelopen november zijn Kees en Alice van de Beek vanuit Nederland naar Indonesië verhuisd. Kees werkt als docent op een theologische school, Alice richt haar aandacht op het milieu, met name het terugdringen van afval. Tegelijkertijd laten ze, door te midden van de lokale bevolking als christen te leven, de rijkdom van Gods evangelie zien.

Het is voor het echtpaar Van de Beek de tweede keer dat ze naar Indonesië zijn vertrokken. Tussen 1996 en 2005 waren ze ook vanuit de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) naar Indonesië uitgezonden, toen op Papua. “Het voelt goed om weer terug te zijn in dit land,” zegt Kees. “Je ruikt de geur weer van het land, het voelt vertrouwd om op deze grond te staan.”

Kees is docent aan de theologische school, terwijl hij als predikant verbonden blijft aan de NGKv-gemeente in Neede. “Lesgeven is wel iets anders dan preken,” geeft Kees toe. “Hopelijk is er meer sprake van interactie. Maar dat is afwachten, want er is wel een andere onderwijscultuur dan in Nederland.” Alice richt zich op duurzaamheid. “Afval is in Indonesië een groot probleem,” vertelt ze. “Ik wil een bijdrage leveren aan bewustwording over afval. Ik ga eerst onderzoek doen naar hoe het gaat met het vuil op straat. Vinden de lokale bewoners het belangrijk dat de straten schoon zijn, bijvoorbeeld?”

Als duurzaamheid geen issue is in Indonesië, hoe kun je dan aan bewustwording werken? Toen Kees en Alice in hun nieuwe stad aankwamen, was het moesson, de regentijd. Na drie dagen onophoudelijke regenbuien stroomden veel huizen over. Verstopte goten zorgden ervoor dat het regenwater nergens heen kon. “Ik sta stil bij wat er dan gebeurt met mensen, als ze het afval door

Deze periode in Indonesië is de tweede uitzending van Kees en Alice naar Zuidoost-Azië. Tussen beide periodes in was het echtpaar betrokken bij een missionair project in Lichtenvoorde, dat na dertien jaar ten einde kwam. “Toen begonnen we na te denken over een nieuwe stap,” herinnert Kees zich. “In gesprek met vrienden kwam aan de orde of het buitenland niet weer een optie zou

Als duurzaamheid geen issue is in Indonesië, hoe kun je dan aan bewustwording werken?

hun huizen zien drijven. Maar ook: hoe kijken ze vanuit hun geloof naar duurzaamheid? Hebben die twee zaken iets met elkaar te maken?”

Het buitenland

Het 'echte' werk van Alice en Kees begint in januari 2022, na twee maanden acclimatiseren. Eigenlijk zouden ze al in de zomer van 2020 naar het Aziatische land emigreren, maar het corona-virus vertraagde de verhuisplannen.

kunnen zijn.”

Met deze suggestie in het achterhoofd begon het stel na te denken over deze mogelijkheid. “We hebben toen een prioriteit gemaakt van deze zoektocht of het buitenland inderdaad iets voor ons was als volgende stap,” zegt Alice. “We hebben toen onder meer met ‘De Verre Naasten’ gesproken. Omdat zij geen uitzendingen meer faciliteren kwamen we uit bij een andere organisatie.”

Via deze instelling zijn Kees en Alice naar het Indonesië vertrokken. “Het was niet een stem uit de hemel of een droom die ons de weg wees,” zegt Kees. “Het is de invulling van de algemene roeping die iedere christen heeft, om dienstbaar te zijn in het Koninkrijk van onze Heer. Alice en ik zijn beschikbaar en bereid om dat te doen in de context van dit land.”

Lijntjes

Voor deze roeping kwamen verschillende lijntjes bij elkaar, vertellen Kees en Alice. “We kregen geen concrete aanwijzingen voor wat we moesten gaan doen, maar we kregen wel bevestiging in de keuze om te gaan, toen we eenmaal deze beslissing hadden genomen,” vertelt Kees. “We hebben ervaren hoe Gods zegen werkt als je daar voor open

staat.”

Die bevestiging kwam onder meer door hoe de achterban zich opstelde richting het echtpaar Van de Beek. “Familie en vrienden van ons steunen ons financieel, al vanaf het begin. Het 'thuisfrontteam' behartigt onze belangen met de organisatie in Nederland,” zegt Alice. “Sommige van hen hadden al bedacht dat als we hen zouden vragen om mee te werken in dit team, dat ze dan met plezier ‘ja’ zouden zeggen,” vult Kees aan. “We hoefden niet te leuren om steun, maar moesten het nog wel vragen. De vele positieve reacties en onze grote achterban waren voor ons ook weer een bevestiging van de weg die we gegaan zijn. Ook de kerkenraad van Neede was van het begin af aan bereid tot een eigen vorm van ondersteuning en

bemoediging. “De kerkenraadsleden zeiden vanaf het eerste moment: ‘Als jullie geestelijke support en achterban nodig hebben, zijn wij er voor jullie’. Dat was voor ons een extra bemoediging in onze roeping,” vertelt Kees.

Bevestiging

Deze roeping is volgens Kees en Alice een combinatie van je verstand gebruiken en het bevestigd worden in de keuze die je vervolgens maakt. “We hebben in de Corona-tijd van verschillende kanten nog wel gehoord: ‘Jullie kunnen nu niet weg naar Indonesië; weten jullie wel zeker dat jullie moeten emigreren?’ De pandemie heeft wel voor vertraging gezorgd, maar niet voor een andere koers. Daarvoor kregen wij teveel bevestiging van onze plannen,”

zegt Kees.

“Je maakt menselijke plannen, die je baseert op je beschikbaarheid en de omstandigheden op dat moment,” vult Alice aan. “Die omstandigheden kunnen soms ook wijzigen. De vorm van je zending om actief te zijn in Gods koninkrijk kan een andere vorm aan nemen, maar de zending zelf niet. De roeping of zending vraagt van je dat je open blijft staan voor waar God je op dat moment wilt gebruiken.” Voor Kees en Alice is die roeping op dit moment het werken in Indonesië, voor een periode van zeker drie jaar. “De roeping op de eigen plek, binnen de eigen gemeente, dat is net zo goed een roeping als te werken in een ver tropisch land,” zegt Kees. “De dokter in de huidige corona-tijd vervult net zo goed een roeping. Of neem de zuster uit de gemeente, die binnen

de kerkgemeenschap gemeenteleden bezoekt. Ook zij vervult haar roeping.” Gods stem verstaan is niet altijd makkelijk. Je krijgt niet altijd duidelijke aanwijzingen om een taak op te pakken. Maar je mag je eigen verantwoordelijkheid nemen en keuzes maken die passen bij je talenten en mogelijkheden. En dan wil God je bevestigen in de richting die je gaat.

Noot van de redactie

Vanwege de veiligheid van Kees en Alice van de Beek en hun collega's, wordt in dit artikel niet de plek genoemd waar Kees en Alice werken. Evenmin wordt genoemd voor welke organisatie ze in Indonesië werkzaam zijn.

BONDIG

Prijspuzzel Jubileumnummer WegWijs

‘Een leuke, pittige puzzel omdat je door sprekende beelden anders tegen de psalm aan gaat kijken en de ene keer het weer anders ziet dan een volgend moment.’ Aldus een puzzelaar. En dat bleek, er werd verschillende keren dezelfde fout gemaakt. Dansje of conflict werd meerdere keren figuurlijk opgevat, terwijl de eerste woorden van psalm 35 *twist met mijn twisters* niet als oplossing herkend werd. En als je eenmaal fout zit kom je verderop in de knoei... Iemand merkte op: ‘Ik hoor nog net bij de generatie die ze op school heeft geleerd, denk ik.’ Een ander stuurde bijgaande foto mee.

Maar we hebben een winnares: **Harma Broeksma uit Waddinxveen** kan de prijs, het boek Ps. Psalmen in beeld, binnenkort op de deurmat vinden. **Gefeliciteerd!**

Alle puzzelaars bedankt voor het meedoen. En alle anderen:

Pak het psalmboekje er nog maar even bij en kijk of je er met de antwoorden erbij nu uitkomt.

De juiste antwoorden: 150, 1, 23, 78, 93, 147: 1, 115, 84, 4, 49, 121, 102, 59, 35, 42, 55, 147:2, 126, 87, 110, 36, 25, 18, 17, 45, 37, 94, 133, 119, 81, 12, 51, 98, 127, 111, 92, 40, 15, 95, 136.

Mavis Staples

In 2003 verscheen het album *I Gotta Serve Somebody: The Gospel Songs of Bob Dylan*. Het is een tribute-album, waarbij donkere artiesten gospelnummers van Dylan ten gehore brengen. Deze nummers schreef Dylan tussen 1979 en 1981, toen hij volop 'in de Heer' was. Omdat Dylan in de muziek bij de buitencategorie hoort, heeft hij voor dit album ook zelf een nieuwe versie van een gospelsong opgenomen.

Gonna Change My Way of Thinking heet dat nummer, dat hij voor de gelegenheid ook heeft herschreven. Voor de nieuwe versie wordt Dylan bijgestaan door Mavis Staples, ook al zo'n iemand van de buitencategorie. Na het eerste couplet volgt een kort gesprek tussen Dylan en Staples. Een van de nieuwe zinnen in *Gonna Change My Way of Thinking* is 'Every day you got to pray for guidance, every day you got to give yourself a chance' (Elke dag moet je bidden voor leiding, elke dag moet je jezelf een kans geven). Voor Dylan vormen externe leiding en innerlijk initiatief twee kanten van dezelfde medaille.

Mavis is een collega van Dylan. Zij is in 1939 geboren in een muzikaal gezin, als dochter van Roebuck "Pops"

Staples. Samen met Pops, broer Pervis en zussen Cleotha en Yvonne vormde Mavis The Staple Singers. Deze formatie zong soul-, gospel- en R&B-muziek. Toen The Band in 1976 afscheid nam van het publiek, namen zij een nieuwe versie op van *The Weight* – samen met The Staple Singers.

Het had weinig gescheeld of Mavis was in de jaren zestig getrouwd met Dylan. Beiden waren betrokken bij de burgerrechtbeweging in de Verenigde Staten. Mavis vanuit haar directe engagement als donkere zangeres, Dylan vanuit zijn rol als blanke folk-artiest en protestzanger. In die jaren vroeg Dylan aan vader Roebuck om de hand van Mavis; Pops vond dit fantastisch, een blanke jongen met een goed hart die met zijn dochter zou gaan trouwen. Mavis zelf was minder enthousiast, want wat moest een donker meisje met een blanke jongen? Het waren andere tijden, die roerige jaren zestig van de vorige eeuw.

Vandaag de dag is Mavis nog steeds actief als zangeres. In 2019 verscheen haar veertiende studioalbum *We Get By*. Een jaar eerder trad ze op in de Rotterdamse Schouwburg. Zij is de

laatste van The Staple Singers die nog leeft (en actief is). Vader Pops overleed in 2000, zus Cleotha in 2013, zus Yvonne in 2018 en broer Pervis in mei 2021.

Wat zou er gebeurd zijn als Mavis begin jaren zestig wél 'Ja' had gezegd op Dylan's huwelijksaanzoek? Waren de twee dan net zo'n muziekkoppel geworden als bijvoorbeeld Johnny Cash en June Carter? Hadden Mavis en Dylan in 2003 dan ook een gospelsong opgenomen? Je weet niet wat je niet weet, natuurlijk. En we zullen het ook nooit weten; gedane zaken nemen geen keer.

Het maakt misschien ook niet uit. Wat telt is dat de muziek er is. Een duet tussen twee grootheden, de een met een schurende rock-stem en de ander als vertegenwoordigster uit de gospelwereld. Ze leiden hun fans door de wereld.

Scan de QR-code en beluister 'Gonna change my way of thinking'.

‘Wie verlicht?’

Door de Holocaust zijn er die, naar eigen zeggen, niet meer in God kunnen geloven. Want Hij zou dat toch nooit hebben toegelaten? De inmiddels overleden VU-hoogleraar Kuitert vertelde ooit dat hij door de Watersnoodramp van 1953 (hij was toen predikant in Zeeland) is gaan twijfelen aan Gods voorzienigheid. En nu, in een tijd van een wereldwijde pandemie, kun je weer kritische vragen horen als: ‘Wanneer God echt bestaat, waarom...?!’.

Maar er zijn ook mensen die concentratiekampen of de ramp van '53 hebben overleefd en die desondanks het christelijk geloof mochten behouden. Gelukkig voor ons dat wij deze getuigen ook (gekend) hebben. Want het kan beangstigen als je hoort dat mensen hun geloof in de levende God kunnen verliezen door alle rampspoed die hen trof. Over boze geesten en duistere machten gesproken, die ons belagen... Overigens was het in 1945 en 1953 niet voor het eerst in de geschiedenis dat er openlijk getwijfeld werd aan, en afgerekend werd met Gods voorzienigheid.

De Verlichting

In de afgelopen jaren stonden wij stil bij 500 jaar Reformatie (1517) en 400 jaar Synode van Dordrecht (1618/19). Bij deze belangrijke kerkhistorische gebeurtenissen ging het om de (her)ontdekking van het evangelie en om het bewaren van de gereformeerde belijdenis. In de tijd die daarop volgde (tweede helft 17e eeuw en de

18e eeuw) werd de gereformeerde kerk (en zij niet alleen) bedreigd door een ander gevaar. De opvatting won terrein dat God - of in elk geval een goddelijke kracht - weliswaar de aarde geschapen heeft, maar dat Hij daar verder niet meer naar omkijkt. Zoals een horlogemaker zijn kunstwerk overdraagt aan de koper die daar verder zelf voor moet zorgen. Dat is heel wat anders dan wat wij belijden in de Nederlandse Geloofsbelijdenis (art. 2) en in de Heidelbergse Catechismus (zondag 10), dat God de schepping onderhoudt en regeert. En dat niets buiten Hem om gaat. Dat de menselijke natuur door de zondeval is verdorven (art. 14). Maar juist dit geloof kwam onder vuur te liggen van een nieuwe beweging die wij als ‘de Verlichting’ kennen. Dat was een ingrijpende historische gebeurtenis, met verstrekende gevolgen.

Het mag duidelijk zijn dat de Verlichting ook een positieve kant had. Want met kritisch onderzoek en

door experimenten, zijn belangrijke vorderingen gemaakt in verschillende takken van de wetenschap. Ook werden maatschappelijke misstanden aangepakt. Dat ging echter gepaard met een verheerlijking van het eigen intellect, de menselijke rede. Wat niet bewezen kan worden en wat volgens ons verstand onmogelijk is (denk bijvoorbeeld aan wonderen in de Bijbel), kan dus nooit gebeurd zijn en moet je dus niet geloven. De Verlichting was een brede maatschappelijke en culturele beweging die ervan overtuigd was dat de mens, als hij zich maar losmaakt van vooroordeel en bijgeloof, een betere wereld kan bouwen en een hogere trap van beschaving kan bereiken. Dat alles zou bijdragen tot een deugdzamere samenleving. Vooral de radicale tak van de Verlichting brak met het gezag van God, van de kerk, de overheid en met geloof en traditie. De invloed en diepgang van deze beweging was (is) enorm. In de 18e eeuw had de kerk er over het algemeen genomen moeite mee, om

Het blijft van levensbelang beleden geloof actief te onderhouden én door te geven aan volgende generaties

de geest van de Verlichting kritisch te toetsen aan Gods Woord. De belijdenisformulieren hadden daarbij kunnen helpen, maar die waren bij velen uit het oog verloren geraakt.

Waarheid

‘Waar geloof is een stellig weten waardoor ik alles voor betrouwbaar houd, wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft’, zo belijden wij met de woorden van Zondag 7 van de Heidelbergse Catechismus. Ook al zo’n belijdenis die botst met het moderne levensgevoel van (na) de Verlichting. Want tegenwoordig worden we geacht niet meer zo veel zeker te weten, zolang het niet wetenschappelijk is aangetoond. En zo niet, dan heeft ieder zijn eigen waarheid, horen we zeggen. Slaan wij nu door als we

de vraag stellen of dit denken ook terecht wint onder gelovigen? Ook onder christenen groeit immers verschil in visie op *wat* de Schrift ons geopenbaard heeft. En ook hierbij mag je nauwelijks nog het begrip ‘waarheid’ claimen. Zaken die voorheen - met een beroep op de Bijbel - als vanzelf spraken, staan vandaag de dag ter discussie: van schepping tot vrouwelijke ambtsdragers, van ongehuwd samenwonen tot kinderdoop en wat al niet meer.

Onze formulieren van eenheid dragen sporen van hun ontstaansgeschiedenis. Maar hun inhoud is nog steeds actueel. Voor de kerk van Christus blijft het van levensbelang haar belijden geloof actief te onderhouden én door te geven aan volgende genera-

ties. In een vast vertrouwen dat de grote Herder zijn kwetsbare kudde eeuwig wil beschermen en bewaren. Laten wij daar veel om bidden.

.....

Huib Noordzij is auteur van o.a. Handboek van de Reformatie en woont in Barneveld

Bruce Nauman, *Human/Need/Desire*, 1983, Museum Of Modern Art, New York

Bruce Nauman, *Life, Death, Love, Hate, Pleasure, Pain*, 1983, Museum of Contemporary Art, Chicago

HUMAN – DESIRE – HOPE – DREAM – NEED

Deze woorden in neonletters lijken samen een wegwijzer te vormen die zegt: ontdek je verlangens, je hoop, je dromen en je behoeften, en volg de richting die zij aangeven. Dat is echt menselijk! Op het eerste gezicht suggereren de vrolijke kleuren dat het ook aantrekkelijk is om dat te doen. Maar als je (via de kijktip) wat langer naar dit muurreliëf blijft kijken, verandert dat. Je krijgt een onbehaaglijk gevoel. Want voortdurend flitsen de lampen aan en uit; de woorden lichten telkens, twee aan twee, maar heel even op. Je dreigt je oriëntatie kwijt te raken. Welke kant moet je eigenlijk op als je je verlangens wilt volgen? En waar kom je dan terecht? Ergens in het donker misschien? Alles wordt onzeker. Bruce Nauman, de maker van dit muurreliëf, bezorgt zijn publiek een ontregelende ervaring. Waarom?

LIFE – DEATH – LOVE – HATE – PLEASURE – PAIN

De woorden van het tweede reliëf vormen een gesloten cirkel. Leven en dood, liefde en haat, genot en pijn, dat is alles wat er is. Ook hier flitst het licht alsmäär aan en uit, in een eindeloze herhaling die nergens toe leidt. Buiten de cirkel van leven en dood is er geen bestemming voor de mens. Zou dat de verklaring zijn voor de desoriëntatie die de kijkers bij deze kunstwerken overvalt?

Kijktip - YouTube:

Human/Need/Desire - Bruce Nauman

Verlangens als kompas?

Bruce Nauman (geboren 1941) is een kind van onze tijd, waarin authenticiteit belangrijk is. Iedereen moet zijn eigen bestaan vorm geven en worden wie hij of zij diep van binnen voelt te zijn. Er is geen God die jou je plek op deze wereld gegeven heeft, die je leven leidt en richtingwijzers gaf voor je levenspad. Dat lijkt het toppunt van vrijheid. Maar is het wel zo geweldig? Want waar brengt je dat, als je eigen verlangens je enige kompas zijn? In werkelijkheid leidt de keuzevrijheid vaak tot keuzestress en onrust. Die onrust is fysiek voelbaar bij deze reliëfs.

Zelf maakte Bruce Nauman eigenzinnige keuzes. Toen hij aan zijn carrière begon, was het al lang niet meer zo dat kunstwerken iets van de gegeven werkelijkheid moesten laten zien. Integendeel: de kunstenaar moest met zijn werken een eigen werkelijk-

heid scheppen. Nauman wilde zich daarom niet bezighouden met het klassieke schilderen en beeldhouwen. Maar wat dan wel? Hij besloot om zijn intuïtie te volgen: 'Als ik een kunstenaar ben en ik ben in mijn atelier, dan is alles wat ik doe kunst.' Hij experimenteerde met allerlei media en kunstvormen (fotografie, video, installaties, performance, neon en geluid) en zette daarbij vaak zijn eigen lichaam in. De meest alledaagse dingen en handelingen verklaarde hij tot kunst. In zijn werk onderzoekt hij innerlijke ervaringen en gaat hij na hoe de mens eraan toe is. Het is vaak duister en ontluisterend. Toch – of misschien juist daarom – wordt hij beschouwd als een sleutelfiguur in de moderne kunst. Zijn tachtigste verjaardag werd vorig jaar in een aantal belangrijke musea met een tentoonstelling gevierd.

.....
Ida Slump-Schoonhoven

De tuinman en de dood

Misschien ken je het gedicht *De tuinman en de dood* van P.N. van Eyck. Een Perzisch edelman vertelt hoe zijn tuinman tijdens zijn werk de dood heeft gezien. De tuinman is buiten zichzelf van schrik en met het paard van zijn meester vlucht hij naar Ispahaan. Later op de dag heeft de edelman zelf een ontmoeting met de dood.

**'Waarom,' zo vraag ik,
want hij wacht en zwijgt,
'Hebt gij van morgen vroeg
mijn knecht gedreigd?'
Glimlachend antwoordt hij:
'Geen dreiging was 't,
Waarvoor uw tuinman vlood.
Ik was verrast,
Toen 'k 's morgens hier nog stil
aan 't werk zag staan,
Die 'k 's avonds halen moest in
Ispahaan.'**

In 1 Samuel 23 kun je lezen hoe David de stad Keila van de Filistijnen bevrijdt. Keila ligt heel strategisch op de grens van Israël en het gebied van de Filistijnen, op de vooruitstekende punt van een heuvel. Daardoor is de stad bijna onneembaar.

Toch doen de Filistijnen een aanval. Ze komen daarbij niet in de stad, maar roven wel de dorsvloeren buiten de stad leeg. Een hongersnood dreigt. David krijgt dit te horen en vraagt aan God of het goed is om de strijd met de Filistijnen aan te binden. God geeft antwoord: je zult Keila bevrijden. De 600 man die David bij zich heeft, staan niet te trappelen om tegen de Filistijnen op te trekken: 'We hebben al genoeg problemen met Saul en zijn leger. Laten we nu niet ook nog tegen de Filistijnen gaan strijden'. David raadpleegt nogmaals de Heer. God spoort hem aan om tegen de Filistijnen op te trekken want David zal ze verslaan. En zo gebeurt het.

Als Saul hoort dat David zich in Keila bevindt, lijkt hem dat een goed moment om naar Keila op te trekken en David in het nauw te drijven. Want zo'n stad is weliswaar niet makkelijk in te nemen, maar je kunt er wel voor zorgen dat er niemand in of uit kan en zo de stad uithongeren. En dan hoeft Saul alleen nog maar te wachten totdat de inwoners David op een presenteerblaadje aanbieden. David

verneemt dat Saul in aantocht is en hij raadpleegt de Heer met behulp van de priester Abjatar. Is het waar dat Saul op weg is naar Keila? De Heer geeft duidelijk antwoord: Ja, hij is onderweg. Vervolgens vraagt David: Zullen de inwoners van Keila mij aan Saul uitleveren? Het antwoord van de Heer is: Ja, dat zullen ze doen. Met zulke ondubbelzinnige voorzeggingen lijkt het lot van David bezegeld. Maar David en zijn mannen besluiten uit Keila te vertrekken. Saul breekt zijn veldtocht af en de uitlevering van David door de inwoners van Keila is nooit werkelijkheid geworden.

De boodschap van *De tuinman en de dood* is dat je lot vastligt, en dat je het niet kunt ontlopen, wat je ook doet. Blijkbaar werkt Gods voorzienigheid anders. Als David de Heer raadpleegt, ontdekt hij geen lot dat onwrikbaar vastligt, maar Gods wil voor zijn leven.

De wenkende leider

Soms zie je een aankondiging van een nieuw boek met een korte beschrijving van de inhoud, waarvan je al snel denkt: dat is niet voor mij bedoeld, ik behoor niet tot de doelgroep. Dan ga je eraan voorbij. Een andere reactie die een nieuw boek oproept, is iets als: o, dat komt me bekend voor, daar zijn toch al meer boeken over geschreven? Jammer voor de schrijver natuurlijk, want hij heeft zo z'n best gedaan...

Maar het boek *De wenkende leider* van Klaas A. Quist verdient echt een betere benadering. Dat zal ik hier proberen aan te tonen. De auteur is werkzaam bij KerkPunt en vanuit zijn ervaring in het begeleiden van kerken en kerkenraden heeft hij dit boekje geschreven.

Het gaat over leiders en leidinggeven in de kerk. Vanuit twee gezichtspunten beschrijft hij 'hoe het niet moet', althans wat je vaak tegenkomt: je hebt leiders die voortdurend op zoek zijn naar consensus en daarnaast heb je leiders die vanuit charisma en ideeën het verschil maken. De consensusleider wil iedereen meenemen en recht doen aan de verschillen die er nu eenmaal zijn in kerken: kun je iedereen te vriend houden door zowel Psalmen als Opwekking te zingen? Of de ene zondag voor de ene doelgroep te preken en de andere zondag een ander deel te bedienen. Jezus' gebed

om eenheid is toch de opdracht? De charismatische leider is een kartrekker die ideeën heeft: hij zet een koers uit en neemt de mensen mee. Een gemeente met zulke leiders straalt energie uit en is zelfs aantrekkelijk voor buitenstaanders. Maar er zijn ook nadelen...

Nu is de derde weg die Quist wijst niet de voor de hand liggende gulden middenweg: een beetje consensus en een scheutje charisma. Nee, hij bepleit een ander leiderschap, dat hij de 'wenkende' leider noemt. Zo'n leider wijst niet alleen de goede weg, hij wenkt je mee, hij nodigt je uit met hem mee te gaan naar de bestemming van de gemeente. De auteur werkt dat uit aan de hand van mooie voorbeelden uit de bijbel: het concilie uit Handelingen 15, de adviezen van Jetro aan Mozes, het beeld van de gemeente als lichaam, en het beeld van de schaapskudde. Nu is de bijbel geen handboek vergadertechniek, maar de verbinding van bijbelse principes met inzichten uit groepsdynamica en modern management maken het boek heel inhoudsrijk. De auteur laat met voorbeelden uit de praktijk van zijn begeleiding zien dat hij weet waarover hij het heeft: wat doe je als er onrust is in de gemeente, als het evenwicht verstoord is? Hoe stap je uit emotionele driehoeken?

Om even terug te komen op het begin: nee, de doelgroep is niet alleen de kerkenraad of de dominee. Elk gemeentelid dat nadent over 'hoe nu verder' -- misschien vooral na corona -- kan hier zijn lessen uit trekken. Hoe willen wij gemeente zijn? Hoe neem je jongeren mee? Hoe kun je weer een wervende kerk zijn?

En ook nog de tweede tegenwerping: is dit boek een herhaling van zetten? Dit wisten we toch al van Covey (zeven eigenschappen van leiderschap) en zo? Zeker niet! Hopelijk heeft bovenstaande korte beschrijving de lezer nieuwsgierig gemaakt naar de inhoud. Doe er je winst mee in jouw gemeente! (MB)

Klaas A. Quist, *De wenkende leider*, Een pleidooi voor voorbeeldig leiderschap in de kerk, 2021, Vuurbaak, ISBN 9789055605804, 151 pag. €17,99

Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor persoonlijke studie

Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor gespreksgroep, bijbelstudiekring etc.

Jezus volgen

Dit boek bestaat uit zes bewerkte lezingen van Henri Nouwen. De lezingen werden gehouden in 1985 en waren bewaard gebleven op een aantal cassettebandjes met een zeer matige geluidskwaliteit. Gabrielle Earnshaw heeft deze bandjes uitgewerkt tot goed leesbare teksten waarin de stem van Henri Nouwen als het ware nog doorklinkt. Na ruim 35 jaar blijken de lezingen tijdloos en actueel.

Kort na het houden van deze lezingencyclus stopte Nouwen met zijn werk aan de universiteit om pastor te worden in een gemeenschap voor mensen met een verstandelijke handicap. Het is niet vergezocht om aan te nemen dat het werken aan en houden van deze lezingen over het volgen van Jezus hem zelf voorbereidde op deze ingrijpende stap.

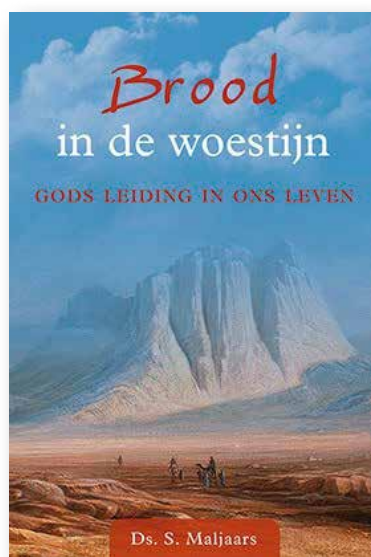
Nouwen begint elke lezing met een kortere of langere tekst uit een van de evangeliën, bijvoorbeeld over: 'Kom en zie', 'Heb je vijanden lief' of 'Ik ben met jullie tot aan de voltooiing van deze wereld'. Nouwen weet zo over deze woorden van Jezus te mediteren dat ze als het ware aan de deur van je hart gelegd worden. Elke lezing eindigt met een gebed.

Je kunt *Jezus Volgen* beter niet in een adem uitlezen. Je hebt er meer aan als je elke dag een paar bladzijden leest en je afvraagt wat je herkent in je eigen leven en wat je daarmee doet. (RK)

Henri Nouwen, *Jezus volgen. Thuiskomen in tijden van angst*, 2020, Lannoo, ISBN 978 94 014 6878 7, 115 pag. €19,99

Brood in de woestijn

De titel van dit boek geeft aan dat de Here wil voorzien in alles wat een woestijnreiziger, een letterlijke en/of figuurlijke, nodig heeft. Met verwijzing naar Jezus Christus als het levende Brood. Het is een heerlijk herkenbaar boek; ons leven is een traanendal, daar zijn we het over eens. God wil ons leren; wie zijn wij en wie is Hij? We moeten in alles bij Hem zijn voor genezing van onze bitterheid bijvoorbeeld. Hij is de heilmeester. De auteur neemt de lezers mee langs Mara, Elim,

Rafidim, Eskol en de koperen slang. De wortel van de zonde is ongelof en hoogmoed, begonnen in het paradijs. We moeten leren de hand op de mond te leggen en te buigen voor God in (de) onze woestijn. Hoe kun je vastlopen in de woestijn van je leven. Het licht niet meer zien. Is er wel leiding? Waar is God in onze tijd? Er kan alleen rust in ons leven zijn bij Hem. Hierover wordt na elk hoofdstuk een drietal vragen gesteld voor bespreking. Ook wordt aandacht besteed aan het getal veertig. (INS)

Ds. S. Maljaars, *Brood in de woestijn. Gods leiding in ons leven*, 2017, ISBN 9 789033 128271, Den Hertog, 142 pag. € 17,90

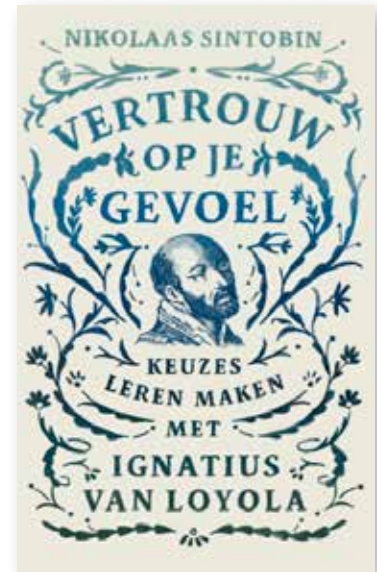

Vertrouw op je gevoel

De Vlaamse jezuïet Nikolaas Sintobin is priester in Amsterdam. Deze orde 'Sociëteit van Jezus' volgt de spiritualiteit van Ignatius van Loyola, richt vooral op onderwijs en bekering. Iets over deze visie legde de Vlaamse Amsterdammer uit in het interview in *WegWijs* van september/oktober 2018.

In het boek *Vertrouw op je gevoel* legt de priester nogmaals uit wat de jezuïtische spiritualiteit inhoudt. Vertrouwen op je gevoel is niet hetzelfde als het gevoel wat we tegenwoordig kennen. Het gaat veel meer om intuïtie en ervaring. Het gaat hier om het aandachtig luisterend in het leven staan. Luisteren naar wat je kunt, naar wat je wilt. Maar dat is het

ene gedeelte van het verhaal. Sintobin legt uit dat vertrouwen op je gevoel hand in hand gaat met geloven. Bij alle keuzes die je maakt, gaat het er om dat je deze keuzes maakt in gebed en naast een open Bijbel. Om deze afwegingen concreet te maken, komt de "internetpastor" met voorbeelden uit de praktijk. Zo wordt aannemelijk gemaakt hoe je onderscheidend in het leven kunt staan: is je gevoel van dit moment een bevestiging, of is het iets dat een langere adem heeft en dat het te leggen is naast je talenten en wat God in Zijn Woord noteert? Een goed boek om het evenwicht te vinden tussen je eigen gevoel en leiding in je leven. (FT)

Nikolaas Sintobin, *Vertrouw op je gevoel. Keuzes leren maken met Ignatius van Loyola*, ISBN 9789043536011, Kokboekencentrum Non-Fictie, 2021, 160 pag. € 20,00

Kracht voor elke dag Bijbels dagboek 2022

Met recht draagt dit kleine bekende boekje de naam: *Bijbels Dagboek*.

Uit het register achterin blijkt dat nagenoeg alle Bij-

belboeken aan de orde komen. Per maand gaan de schrijvers aan de slag met een thema of een Bijbelboek. Om enkele thema's te noemen: Missionair kerk-zijn, Als God kiest, Schepper, schepsel en schepping,

Geloven en vragen, Leren bidden met Jezus, Kernwaarden van gemeente-zijn, Vergeving, Klaagliederen en Habakuk. De schrijvers, slagen erin om in korte zinnen en aansprekende taal iets vanuit een tekst neer te zetten.

Goed om de dag mee te beginnen of af te sluiten. Aan de gezinstafel kan het helpen om het ritme van het Bijbel-lezen erin te houden. Heb je wat meer tijd, dan kan de bezinningsvraag die onder een dagmeditatie geformuleerd wordt, het gesprek op gang brengen. Verder wordt regelmatig een kernzin

aangereikt die je kan helpen bij je gebed. Tenslotte staat onderaan de bladzij een lied of gezang uit bekende bundels zoals Liedboek, Geref. Kerkboek 2006-2017 of Opwekking. De maand augustus is bijzonder vanwege de auteur, Aneno S. Ochola uit Oeganda. Zij is hoofd van de afdeling vrouwen en kinderen bij de Presbyterian Church of Uganda. Haar bijdrage is door de samenwerking met de Verre Naasten in deze maand tot stand gekomen. (DK)

Bijbels Dagboek, 2022; diverse auteurs/ ISBN 978 90 5560 582 8, De Vuurbaak, 2021, 384 pag. € 11,99 (standaard) Groot formaat € 14,99

Roeping

Wat is een roeping? En wanneer benut je je talenten? Het blijft soms een grijs gebied. Of een wankel evenwicht tussen beide zaken. Soms valt een roeping samen met je talenten, maar zeker niet altijd. Lees de verhalen nog maar eens van mannen als Mozes en Gideon. Op het moment dat de Heer hen riep voor hun leidinggevende functie, kwamen ze met bezwaren op de proppen.

Het valt ook niet mee om te onderscheiden wat je taak in het leven is. In 2005 schreef ik me in voor de studie Journalistiek aan de (toen nog) Christelijke Hogeschool Windesheim. Die inschrijving gebeurde in de vaart der volkeren: net klaar met de havo en dus gelijk maar door met studeren. De keuze voor de journalistiek was een pragmatische mogelijkheid. Tijdens de jaren op de middelbare school kreeg ik te horen dat ik 'iets moest gaan doen met schrijven', want schrijven kon ik.

Dat was een talent om verder te exploiteren. De kortste weg om het schrijven verder uit te bouwen, zo leek mij toe, was om dat via de geschreven pers te doen. Dus als redacteur bij een krant of een tijdschrift.

In Matteüs 25 vertelt Jezus over de man die het geld dat hij bezat aan zijn dienaren in beheer gaf – de man zelf ging op reis. Aan dienaar 1 gaf hij vijf talenten, dienaar 2 kreeg twee

talenten en dienaar 3 kreeg één talent. De eerste twee dienaren woekerden met hun talenten en verdubbelden het geld van hun heer; de laatste dienaar begroef het talent in de grond. “Want wie heeft zal nog meer krijgen, en wel in overvloed, maar wie niets heeft, hem zal zelfs wat hij heeft nog worden ontnomen.”

Nu kun je over deze gelijkenis veel zeggen. Maar duidelijk is wel dat wie met de talenten woekert, altijd méér krijgt. Of dat ook met mijn talent van het schrijven is gebeurd, laat ik graag ter beoordeling aan anderen. Maar dat is nog iets anders dan een roeping. Toen ik in 2017 mijn monastieke tiendaagse in het klooster van Westmalle doorliep, kreeg ik op een ochtend een haast bevindelijke ervaring. Ik kreeg op een ochtend de tekst van Jesaja 58 vers 11 door. Bij het openslaan van de Bijbel, om te zien wat deze tekst is, las ik:

“De HEER zal je voortdurend leiden, hij zal je verkwikken in dorre streken, hij maakt je botten sterk en krachtig.

Je zult zijn als een goed bevoeide tuin, als een bron waarvan het water nooit opdroogt.”

Deze tekst interpreteerde ik als een roeping, een aanwijzing om in de stad waar ik woon actief te zijn. Het heeft nog wel wat tijd (en worsteling) gekost voordat ik concrete stappen zette voor deze opdracht. Tot anderhalf jaar geleden, toen ik me opnieuw inschreef voor een studie. Deze keer geen opleiding om mijn talent te optimaliseren, maar om me te oefenen in mijn roeping. En zo is het gekomen dat ik de studie Geestelijke Verzorging aan de Rijksuniversiteit Groningen ben begonnen. Niet zozeer uit hobbyisme of persoonlijke interesse. Of omdat op dit gebied nou mijn talenten liggen.

Wel omdat hier mijn voorland is, een bestemming.

Je weet wat de Heer van je wil

‘Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de Heer van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God’ (Micha 6: 8)

Hoe gaat dat vaak. Bij ziekte bid ik God om beterschap en zegen voor artsen en andere hulpverleners. Als de patiënt, soms na een lange lijdensweg, geneest dan dank ik God dat Hij mijn gebeden heeft verhoord. Halleluja! Als de zieke een chronische lijder wordt, gehandicapt raakt, of sterft kan ik me soms wat ongemakkelijk voelen met de situatie. Zeggen dat God mijn gebed niet heeft verhoord past mij niet, bovendien: Uw wil geschiede. Mijn gebed verandert dus; ik vraag of de Here de patiënt of de nabestaanden rust wil geven in de ontstane situatie. Maar lijkt dat niet een beetje een tweede keus: ik had het wel op de plank liggen, maar mijn voorkeur ging toch uit naar de eerste optie.

Als ik belijd dat God mij voorziet in alles wat ik nodig heb voor lichaam

en ziel (Zondag 9 en 10) is het, als het mij over de hele linie voor de wind gaat, niet wat goedkoop? Ik voel me gezegend, ben blij, kan uitdelen, vrienden maken en genieten. Halleluja! Stel, het is anders: oorlog, honger, handicap en ziekte. Ben ik het wel met God eens dat ik dit nodig heb? Als ik tegen Gods geboden in ga, als ik hem vaarwel zeg, kan ik dat begrijpen: Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen. Maar in dit geval, waarom moet ik zoveel moeite doen om die belijdenis mij eigen te maken, terwijl het een ander zo gemakkelijk afgaat? En als Hij mij dit toedeelt, mag ik Zijn beslissing proberen om te buigen?

Gods leiding, wat kan het moeilijk zijn, het overstijgt mijn verstand! Ik zal het moeten geloven, omdat Hij het zegt. Gelukkig kan ik putten uit de

Bijbel om uit al die verhalen, profetieën en psalmen er achter te komen hoe God werkt. Hoe Hij elk kwaad ook voor mij doet meewerken ten goede, net zoals bij Mozes, Job, Jozef, Esther en niet in de laatste plaats zijn Zoon Jezus Christus. Het verleden staat er garant voor, want Hij heeft het gedaan. Zijn plan gaat voorop; zonder zijn wil kan ik, kan geen enkel schepsel, hoe hoog in aanzien, hoe nederig en zwak, zich roeren of bewegen.

Hoe daar mee om te gaan? ‘Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de Heer van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God’ (Micha 6: 8). Dat is Gods leiding en dat is onze verantwoordelijkheid.

Levend verlies

Levend verlies is het thema van de volgende WegWijs. Het gaat in dit thema om rouw die blijvend is, om dromen die in duigen vallen of ideaalbeelden die bijgesteld moeten worden. Denk aan ouders van een kind met een beperking, of kinderen die hun ouders langzaam maar zeker verliezen aan dementie.

Verschijningsdatum volgend nummer omstreeks 26-03-2022

Thema's volgende nummers

- mei/juni Moderne devotie
- juli/augustus Bondsdagnummer

ADRESSEN

Voor **abbonementen, adreswijzigingen** etc.:
Administratie steunpunt Bijbelstudie
Postbus 499, 8000 AL Zwolle
tel. 038 427 04 48 (uitsluitend bereikbaar op woensdagochtend tussen 9-12 uur)
Voorkeur gaat uit naar contact per e-mail:
administratie@steunpuntbijbelstudie.nl

WegWijs is een uitgave van de
Gereformeerde Bijbelstudiebond
Alles over de bond vind je op
www.steunpuntbijbelstudie.nl.

Redactie WegWijs

Hoofdredacteur: Frits Tromp
Eindredacteur: Ida Nijman-Stegeman
Redactieleden: Tonnis Groenveld,
Dienke van de Kamp,
Ria Kuijper, Piet Zeilstra.

Voor de **inhoud** van *WegWijs*:
Redactiesecretaris: Frits Tromp
Bleeklaan 3M 8921 GW Leeuwarden
e-mail: redactie@steunpuntbijbelstudie.nl

Abbonementen WegWijs

Leden van verenigingen die bij steunpunt
Bijbelstudie zijn aangesloten, krijgen *WegWijs*
gratis. Particulier abonnement: € 17,50 per
kalenderjaar.

Opzeggen: schriftelijk of via e-mail vóór
1 december

Losse nummers van *WegWijs* zijn te bestellen
via het bestelformulier op de website
www.steunpuntbijbelstudie.nl. De kosten zijn:
€ 3,50 per stuk. Dit is incl. verzendkosten.
De betaling van uw bestelling kunt u direct
overschrijven naar bankrekening
NL87 RABO 0125 8134 06 t.n.v. LPB media
te Zwolle o.v.v. *WegWijs*-nummer als
betalingsreferentie.

WegWijs is ook verkrijgbaar in **braille**,
grootletter, **digitale** en **gesproken** vorm via
CBB, Christelijke Bibliotheek voor blinden en
slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo,
tel. (0341) 565499

Overname van artikelen is alleen toegestaan na
toestemming van de redactie.

Vormgeving en opmaak *WegWijs*:
LPB media | www.lpbmedia.nl
Druk: Scholma, Bedum;
ISSN-nummer 0929-2136

*“Gods genade is openbaar geworden
tot redding van alle mensen.”*

Titus 2: 11

